

УДК 519.8

Д.С. КАНЦЕДАЛ, інженер каф. «Фінанси»

Українська державна академія залізничного транспорту (УкрДАЗТ), м. Харків

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

В статті проводиться аналіз можливості та необхідності проведення державної санаційної підтримки підприємств паливно-енергетичного комплексу України.

В статті проводиться аналіз можливості та необхідності проведення державної санаційної підтримки підприємств паливно-енергетичного комплексу України.

Вступ

Паливно-енергетичний комплекс України має стратегічне значення як для усього населення країни, так і для виробництва. Від ефективного функціонування паливно-енергетичного комплексу залежать такі сфери, як вугледобування, машинобудування, будівництво, фінансова сфера та ін.

У процесі становлення ринкових відносин в Україні багато підприємств опинились в кризовому стані. Причиною цього є вплив нестабільного навколишнього середовища і неадекватні дії самих підприємств, що і приводить до банкрутства. Підприємства паливно-енергетичного комплексу також відчули на собі кризові явища. У значній мірі це пов'язано з втратою можливості оплати паливних та енергетичних ресурсів споживачами. Тому питання пов'язані з санацією підприємства мають важливе практичне значення. В умовах, коли майже всі ланки фінансової системи опинилися в кризі, з'явилась необхідність проведення санації підприємств з метою виведення їх з глибокої кризи. В даний час кожен суб'єкт, незалежно від виду основної діяльності і форми власності підприємства повинний реально оцінювати як власний фінансовий стан, так і фінансовий стан потенційних партнерів.

Незадовільний фінансовий стан підприємства є причиною його неплатоспроможності, погіршення фінансової стійкості, які приводять до незапланованих втрат і не досягнення необхідного фінансового результату чи банкрутству. Підприємство, що не зуміло вижити в конкурентній боротьбі, звичайно стає банкрутом. Таким чином, кризовий стан і банкрутство окремих суб'єктів підприємницької діяльності є об'єктивною невід'ємною частиною ринкових відносин. І важливою допомогою у проведенні санації може виступати держава.

Основна частина

Одним із методів державної фінансової допомоги підприємствам є санаційна підтримка у вигляді повного або часткового викупу державою акцій підприємств, що перебувають у фінансовій скруті. Виступаючи в ролі санатора, держава керується передовсім народногосподарською доцільністю. У такий спосіб вона протидіє спаду виробництва та зростанню безробіття. Державу, навіть за її участі в капіталі, не можна розглядати як звичайного акціонера, оскільки монопольний прибуток і прибуток взагалі не є першочерговим завданням її діяльності як санатора. Головною метою державних інвестицій є сприяння відновленню ліквідності та забезпечення діяльності підприємств.

Ще один метод державної санаційної підтримки підприємств - надання їм дозволу на тимчасове недотримання антимонопольного законодавства. Згідно із Законом України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» з метою запобігання монопольному становищу окремих підприємців на ринку такі форми санації підприємств, як реорганізація, злиття, приєднання, придбання активів, створення концернів та ряд інших, здійснюються за згодою Антимонопольного комітету. Коли підприємці зловживають монопольним становищем на ринку, антимонопольні органи можуть

прийняти рішення про реорганізацію монопольних утворень через їхній примусовий поділ.

У цілому ж, у світовій практиці проведення санації цей метод використовується у виняткових випадках, оскільки надання дозволу на монопольні утворення тягне за собою негативні мікро- та макроекономічні наслідки. Застосування цього методу може справити антиринковий ефект стратегічного характеру. Отже, використовувати його можна лише тоді, коли підприємства доведуть, що в результаті їхнього злиття буде найбільш повно використано ефект масштабності, значно знизиться собівартість продукції та суттєво зростуть її якісні параметри.

Залежно від напрямку економічної доктрини держави можливе використання того чи іншого виду санаційної підтримки підприємств фіскального характеру, що може здійснюватися списанням чи реструктуризацією податкових зобов'язань, податковим кредитуванням, наданням цільових податкових пільг підприємствам, які потребують санації, а також фіскальними поступками головним кредиторам таких підприємств з метою активізації їхньої участі в санаційних процесах.

Прикладом надання фіскальної санаційної підтримки підприємствам може бути Закон України «Про списання та реструктуризацію податкових зобов'язань платників податків».

Використання того чи іншого методу державної підтримки санації та реструктуризації залежить від конкретних характеристик підприємства, його народногосподарського та регіонального значення.

Якщо мобілізованих фінансових ресурсів із децентралізованих джерел не вистачило для успішного проведення санації чи реструктуризації, то в певних випадках може бути прийнято рішення про надання державної фінансової підтримки. Згідно із Законом України «Про підприємства» у разі збиткової діяльності підприємств держава, якщо вона визнає продукцію цих підприємств суспільне необхідною, може надавати їм дотації чи інші пільги.

Висновок

Від функціонування паливно-енергетичного комплексу України залежить функціонування багатьох сфер, необхідних для нормального існування держави. Під час кризи є необхідність державної підтримки підприємств паливно-енергетичного комплексу.

Державна підтримка санації цих підприємств може здійснюватися у кількох напрямках:

- повний або частковий викуп державою акцій підприємств, що перебувають у фінансовій скруті;
- надання цим підприємствам дозволу на тимчасове недотримання антимонопольного законодавства;
- підтримка підприємств фіскального характеру.

Перелік літератури

1. Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.02.03 / Л. С. Ситник; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2002. – 32 с.
2. Фінанси підприємств А. М. Поддерьогін. Частина 2

THE STATE FINANCIAL SUPPORT OF SANITATION OF THE ENTERPRISES OF UKRAINIAN FUEL AND ENERGY COMPLEX

D. S. KANTSEDAL, engineer

In article the analysis of possibility and necessity of carrying out state sanitation supports of the enterprises of a fuel and energy complex of Ukraine is carried out.

Поступила в редакцію 03.06 2010 г.